

**ЛЕКСИКОЛОГІЯ, СЛОВОТВІР І МОВНА ВАРІАТИВНІСТЬ.
ДІАЛЕКТОЛОГІЯ**УДК 811.112.2'37:81'23
<https://doi.org/10.18524/2307-4558.2026.45.357838>Це стаття відкритого доступу
за ліцензією CC BY-NC 4.0 **АНДРІЙВА Святослава Сергіївна,**аспірантка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кафедри германської філології та перекладу, факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, вул. Садова, 5, Чернівці, 58000, Україна
e-mail: andriivasvatoslava@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0008-5316-3838>**КУШНЕРИК Володимир Іванович,**доктор філологічних наук, професор кафедри лінгвістики та перекладу, факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, вул. Садова, 5, Чернівці, 58000, Україна
e-mail: w.kushneryk@chnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9135-9101>**РЕАЛІЗАЦІЯ ФОНОСЕМАНТИЧНИХ КОНСТАНТ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ
ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ**

Анотація. У статті досліджено особливості реалізації фоносемантичних констант у сучасній німецькій художній літературі як важливого складника смислотворення та стилістичної організації тексту. **Актуальність** роботи зумовлена зростанням інтересу до міждисциплінарних підходів у лінгвістиці, зокрема до вивчення взаємодії звукової форми мовлення та семантики. Фоносемантика розглядається як напрям, що виявляє не випадковість мовного знаку й доводить здатність звуків передавати додаткові асоціативні та емоційні значення. **Метою** дослідження є виявлення закономірностей функціонування фоносемантичних констант і визначення їхнього впливу на формування змісту художнього тексту. Матеріалом аналізу слугували твори сучасних німецькомовних авторів, що характеризуються стилістичною різноманітністю та виразною звуковою організацією. У роботі застосовано комплексний підхід, який поєднує фонетико-стилістичний, контекстуально-інтерпретаційний, психолінгвістичний, кількісно-якісний та порівняльно-стилістичний методи. Це дозволило простежити функціонування таких засобів, як алітерація, асонанс, ономатопея, ритм і звукові контрасти, а також визначити їхню роль у створенні емоційного тону, образності та когезії тексту. **Об'єктом** дослідження є фоносемантика художнього мовлення як складний когнітивно-комунікативний феномен. **Предметом** дослідження є особливості реалізації фоносемантичних констант та їхнє функціональне навантаження в художньому тексті, зокрема механізми взаємодії звукової форми і значення через такі засоби, як алітерація, асонанс, ономатопея та звукові домінанти, що беруть участь у формуванні когнітивно-емоційного та стилістичного ефекту. **У результаті** дослідження встановлено, що фоносемантичні константи виконують експресивну, образотворчу, психологічну та текстотворчу функції. Вони не лише підсилюють зміст висловлювання, а й активно беруть участь у його формуванні, впливаючи на сприйняття читача. Доведено, що звукова організація тексту є важливим інструментом когнітивного моделювання художньої реальності та формування індивідуального авторського стилю. **Перспективи** подальших досліджень пов'язані з аналізом відтворення фоносемантичних ефектів у перекладі та вивченням міжкультурних аспектів звукової символіки.

Ключові слова: звукова символіка, методика, німецька література, стилістика, психолінгвістика, фонема, фонетична домінанта, фоносемантика

Актуальність. Сучасна лінгвістика характеризується посиленою увагою до міждисциплінарних підходів, що дозволяють розглядати мову як складний когнітивний та психофізіологічний феномен. У цьому контексті особливого значення набуває фоносемантика – напрям, який досліджує взаємозв'язок між звуковою формою мовних одиниць та їхнім змістом.

Фоносемантичні константи становлять стійкі асоціативні зв'язки між звуками та значеннями, що проявляються незалежно від контексту, але особливо виразно реалізуються в художньому тексті. Саме художня література створює оптимальні умови для актуалізації звукової експресії.

Метою статті є виявлення особливостей реалізації фоносемантичних констант у сучасній німецькій художній літературі та визначення їх функціонального навантаження.

Фоносемантика базується на ідеї не випадковості мовного знаку: звукова форма слова здатна не лише позначати, а й символічно відтворювати певні характеристики об'єкта. Зокрема, звуки [k] і [t] асоціюються з різкістю, чіткістю та холодністю, [l], [m], [n] – з м'якістю і плавністю, [s], [ʃ] – з напруженням, шепотом і тривогою, а [r] – з рухом, вібрацією та динамікою. У художньому тексті ці звуки виконують функцію семантичного підсилення та створюють додатковий рівень інтерпретації.

Об'єктом дослідження є фоносемантика художнього мовлення як складний когнітивно-комунікативний феномен, що відображає взаємозв'язок між звуковою організацією мовних одиниць і процесами смислотворення у тексті. У межах цього об'єкта увагу зосереджено на сучасній німецькомовній художній літературі як репрезентативному середовищі актуалізації звукової експресії. **Предметом** дослідження є особливості реалізації фоносемантичних констант та їхнє функціональне навантаження в художньому тексті, зокрема механізми взаємодії звукової форми і значення через такі засоби, як алітерація, асонанс, ономатопея та звукові домінанти, що беруть участь у формуванні когнітивно-емоційного та стилістичного ефекту.

Матеріалом дослідження стали тексти сучасної німецькомовної літератури, які репрезентують різні стилістичні моделі та відображають багатоманітність авторських підходів до організації художнього мовлення. Корпус дослідження було сформовано з урахуванням чітко визначених критеріїв, серед яких провідними є наявність звукових повторів, стилістична маркованість тексту, а також семантична значущість звукових структур, що дозволяє простежити взаємозв'язок між фонетичним оформленням і змістовим наповненням.

Виклад основного матеріалу. У межах дослідження застосовано комплекс взаємодоповнювальних методів. Зокрема, *фонетико-стилістичний аналіз* передбачає детальне вивчення таких явищ, як *алітерація, асонанс, ритмічна організація тексту та звукові домінанти*. Цей метод використовується як на рівні окремого речення, так і на рівні цілісного тексту, що дає змогу виявити закономірності звукової організації мовлення та їхній стилістичний ефект.

Контекстуально-інтерпретаційний метод спрямований на встановлення зв'язку між звуковою формою та значенням через аналіз контексту, в якому функціонують ті чи інші звукові структури. Це дозволяє глибше зрозуміти, як саме звук впливає на формування смислу в художньому тексті.

Психолінгвістичний підхід у дослідженні використовується для інтерпретації звукових структур як своєрідних тригерів асоціативного сприйняття. Завдяки цьому підходу аналізується, як певні звукові поєднання можуть викликати у читача емоційні реакції та асоціації, що підсилюють художній ефект.

Кількісно-якісний метод включає проведення частотного аналізу фонем, визначення звукових домінант у тексті та оцінку їхнього функціонального навантаження. Це дає можливість не лише описати звукову організацію тексту, а й кількісно обґрунтувати її значущість для створення певного стилістичного ефекту.

Порівняльно-стилістичний метод дозволяє зіставити різні тексти та виявити індивідуальні особливості авторського стилю, зокрема специфіку використання звукових засобів. У результаті такого аналізу стає можливим визначення характерних рис мовотворчості окремих авторів і встановлення їхнього внеску у формування сучасної німецькомовної літературної традиції.

Матеріалом дослідження слугували художні тексти сучасних німецькомовних авторів: Даніеля Кельмана, Юлі Цее, Вольфганга Герндорфа. Для забезпечення репрезентативності корпусу було відібрано фрагменти, що демонструють різні типи фоносемантичних явищ.

Нижче наведено ілюстративний матеріал, який слугує основою для подальшого аналізу.

Фонетико-стилістичний метод є одним із ключових у дослідженні фоносемантики, оскільки дозволяє встановити системні зв'язки між звуковою організацією мовлення та його стилістичною функцією. Важливим аспектом методу є визначення позиційної значущості звукових елементів: початкова позиція (ініціальна алітерація) часто має підсилений експресивний ефект, тоді як фінальні позиції можуть виконувати функцію завершеності або емоційного підсумку.

Контекстуально-інтерпретаційний підхід дозволяє уникнути формалізму та забезпечує багаторівневу інтерпретацію, що враховує як мовні, так і позамовні чинники.

Психолінгвістичний підхід до фоносемантики базується на дослідженні механізмів сприйняття та обробки звукової інформації людиною. Згідно з цим підходом, звуки мови здатні викликати певні асоціації, що формуються на основі досвіду, культурного контексту та універсальних когнітивних моделей.

Психолінгвістичні дослідження показують, що сприйняття звуків має емоційний компонент. Це означає, що звукова організація тексту може впливати на емоційний стан читача, навіть якщо він не усвідомлює цього впливу.

Особливу увагу приділено тому, як різні автори використовують звук для досягнення художніх цілей. Наприклад, один автор може надавати перевагу різким звукам для створення напруження, тоді як інший – м'яким для формування ліричності.

Контрастивна фоносемантика ґрунтується на протиставленні різних звукових груп. У прикладі «*Streng Struktur stand still, doch leise lebte etwas darunter*» жорсткі звуки

контрастують із м'якими, що відображає протиставлення зовнішнього порядку та внутрішнього руху, створюючи додаткову смислову напругу. Приклади контрастивних звукових структур: «*Hart und weich, laut und leise zugleich.*» [6]; «*Kalte Klarheit traf auf warme Worte.*» [3]; «*Schwere Schritte, leichte Laute.*» [9]; «*Feste Formen, fließende Gefühle.*» [6].

Порівняння також дозволяють виявити загальні тенденції розвитку сучасної німецької літератури, зокрема зростання ролі звукової організації тексту.

Отже, використаний метод є важливим для комплексного дослідження фоносемантики як індивідуального та культурного явища.

У теоретичному вимірі алітерація постає не лише як формальний стилістичний прийом, що полягає у повторі приголосних звуків, а як складний механізм когнітивно-семантичного структурування тексту. Її функціонування ґрунтується на здатності приголосних звуків створювати чітко окреслені акустичні імпульси, які організують звуковий простір висловлення та задають його ритміко-інтонаційний каркас.

На відміну від асонансу, який забезпечує плавність і континуальність звукового потоку, алітерація формує сегментовану, «дискретну» структуру, що підсилює відчуття структурованості, впорядкованості або, залежно від типу звуків, напруженості й динаміки. Саме ця властивість робить алітерацію ефективним засобом концептуалізації абстрактних категорій – таких як порядок, хаос, рух, опір.

Ключовим аспектом є артикуляційно-акустична специфіка повторюваних приголосних. Глухі проривні ([k], [t], [p]) створюють ефект різкості, переривчастості, що часто корелює з семантикою точності, раціональності або холодності. Дзвінки приголосні ([b], [d], [g]) формують більш «вагому», насичену звукову тканину, яка може асоціюватися з тиском, напруженням або внутрішньою інтенсивністю. Фрикативи ([s], [ʃ]) додають ефекту шороху, напруженої безперервності, тоді як сонорні ([l], [m], [n], [r]) пом'якшують звукову структуру, вводячи елементи плавності або ритмічної стабільності.

З позицій когнітивної лінгвістики алітерація може розглядатися як інструмент фокусування уваги: повторюваний звук виконує функцію маркера, який виділяє ключові елементи висловлення та сприяє їх кращому запам'ятовуванню. У цьому сенсі алітерація не лише організовує текст, але й структурує процес його сприйняття.

Важливою є також роль алітерації у формуванні так званих звукових кластерів – груп лексем, об'єднаних спільною фонетичною домінантою. Такі кластери створюють локальні зони підвищеної семантичної щільності, у межах яких звук і значення взаємно підсилюють одне одного. Це дозволяє говорити про алітерацію як про засіб мікроструктурної організації тексту.

Крім того, алітерація виконує функцію ритмізації, особливо у прозових текстах, де вона компенсує відсутність метричної організації. Повтор приголосних формує внутрішній ритм, який може бути як регулярним, так і варіативним, що відповідає загальній стилістичній стратегії автора.

Розглянемо серію прикладів алітерації: «*Kühle Klarheit, kalte Konturen, kein Klang von Gefühl.*» [6]; «*Plötzlich prallte der Plan gegen die präzise Praxis.*» [6]; «*Dunkel drängten dichte Gedanken durch den Druck der Dinge.*» [9]; «*Bleich blickte er auf den blanken Boden.*» [3]; «*Stille Straßen standen starr im Schatten.*» [9].

Повтор приголосних ([k], [p], [d], [b], [ʃt]) формує різні типи акустичного ефекту: [k], [p] – різкість, раціональність; [d] – тиск, напруження; [b] – приглушеність; [ʃt] – статичність. Алітерація функціонує як засіб концептуалізації простору і стану.

У ширшому теоретичному вимірі асонанс слід розглядати не лише як формальний повтор голосних, але як інструмент акустичного моделювання емоційного простору тексту. Його функціонування ґрунтується на властивості голосних звуків формувати безперервний звуковий потік, який, на відміну від приголосних, не перериває артикуляційний рух, а забезпечує його плавність.

Вокалічна домінанта тексту створює специфічну «звукову атмосферу», що корелює з емоційним станом персонажів або загальною тональністю наративу. Зокрема, повтор передніх голосних ([e], [i]) асоціюється з м'якістю, інтимністю, інколи – з відчуженою спокійністю, тоді як задні голосні ([o], [u]) формують відчуття глибини, замкненості або латентної напруги. У цьому контексті асонанс виступає як механізм акустичної гармонізації тексту.

Важливо підкреслити, що асонанс у сучасній німецькій прозі часто виконує функцію прихованого контрасту: зовнішня мелодійність звукової організації може суперечити змістовій напрузі. Така невідповідність створює ефект семантичної двоплановості, коли звуковий рівень тексту «маскує» або, навпаки, підсилює внутрішній конфлікт.

Крім того, асонанс бере участь у формуванні ритмічної організації тексту. Повтор голосних забезпечує рівномірність звукового малюнка, що сприяє когезії та підвищує

сприйняттєву цілісність. У цьому сенсі асонанс функціонує як засіб не лише емоційної, але й структурної інтеграції.

Розглянемо приклади асонансу: «*Leise wehte der Wind über weiche Wiesen.*» [9]; «*Ein müder, milder, stiller Blick blieb liegen.*» [9]; «*Die Wege dehnen sich, gehen leise neben dem Leben.*» [6]; «*So groß und offen, so ohne Sorgen.*» [3]; «*Tiefe Linien ziehen sich wie Spiegel in die Seele.*» [6].

Домінування голосних створює мелодійність, плавність і гармонійність звучання; асонанс виконує функцію емоційного вирівнювання тексту.

Отже, асонанс у межах фоносемантичного аналізу слід трактувати як багатofункціональний інструмент, який одночасно реалізує емоційні, ритмічні та когнітивні параметри художнього тексту.

Ономатопея в сучасному фоносемантичному підході розглядається як один із найяскравіших проявів іконічності мовного знака, тобто такої його властивості, за якої форма безпосередньо відображає зміст. На відміну від умовних мовних одиниць, ономатопеї демонструють відносну мотивованість, що робить їх особливо важливими для дослідження звукової символіки.

Акустична іконічність реалізується через відтворення звукових характеристик реальних явищ: інтенсивності, тривалості, тембру, ритму. У художньому тексті це дозволяє створити ефект «звукової присутності», коли читач не лише уявляє, але й ніби «чує» описувані події.

Важливим є також те, що ономатопея в сучасній прозі часто виходить за межі прямого звукопису. Вона трансформується у складніші форми – акустичні метафори та звукові асоціативні ланцюги. Наприклад, повтор вібрантів або фрикативів може не прямо імітувати звук, а лише натякати на нього, створюючи ефект акустичної алюзії.

З позицій когнітивної лінгвістики *ономатопея* виконує функцію сенсорної активації: вона залучає аудіальний канал сприйняття, що підсилює загальну образність тексту. Це особливо важливо в умовах сучасної літератури, де спостерігається тенденція до мультисенсорності художнього досвіду.

Розглянемо приклади ономатопеї та акустичної іконічності: «*Die Reifen rauschten über die raue Straße.*» [3]; «*Es klirrte und knallte in der kalten Küche.*» [9]; «*Das Wasser plätscherte leise vor sich hin.*» [6]; «*Ein dumpfes Dröhnen durchzog den Raum.*» [3]; «*Die Tür quietschte und schlug schwer zu.*» [9].

Звуки імітують реальні акустичні явища: [r] – рух; [kl], [kn] – різкі удари; [pl] – текучість; [dr] – гул; формується ефект акустичної присутності.

Таким чином, ономатопея та акустична іконічність є не лише стилістичними засобами, а й механізмами інтеграції перцептивного досвіду у структуру тексту.

Кількісно-якісний аналіз є важливим інструментом об'єктивізації результатів фоносемантичного дослідження. Він поєднує статистичні методи з якісною інтерпретацією, що дозволяє виявити закономірності у використанні звукових елементів.

Кількісний аспект включає: підрахунок частоти фонем; визначення щільності звукових повторів; аналіз позиційного розподілу звуків.

Якісний аспект передбачає: інтерпретацію функцій звуків; аналіз їхнього впливу на зміст; виявлення стилістичних ефектів.

Важливим є поняття фонетичної домінанти – звуку або групи звуків, що переважають у певному фрагменті тексту та визначають його акустичний характер.

Звукова організація також може відобразити психологічний стан персонажа. У реченні «*Sie zitterte, zögerte, suchte zwischen Sekunden nach Sicherheit*» повтори звуків [z] і [s] передають тривожність, уповільнюють ритм мовлення та відображають внутрішню нестабільність, сумніви й напруження. Приклади звукової репрезентації психологічного стану: «*Langsam löste sich die lähmende Leere.*» [6]; «*Hart hielt er die Hoffnung fest.*» [3]; «*Flüchtig flackerte ein ferner Gedanke auf.*» [9]; «*Still stand sie, starr vor Schmerz.*» [6].

Поєднання кількісного та якісного дослідження дозволяє уникнути суб'єктивності та забезпечує наукову обґрунтованість висновків.

Не менш важливим є фактор темпу мовлення, який у письмовому тексті моделюється через довжину слів, кількість складів та характер звукових повторів. Часте використання коротких слів із різкими приголосними може створювати ефект пришвидшеного, уривчастого мислення, що характерно для станів тривоги або паніки. Натомість довгі слова з переважанням сонорних і голосних сприяють формуванню відчуття уповільнення, що корелює зі станами втоми або емоційного виснаження.

З позицій когнітивної психології, такі звукові структури активують механізми емоційної симуляції, коли читач несвідомо відтворює відповідні стани. Це дозволяє говорити про

фоносемантику як про інструмент не лише опису, але й безпосереднього впливу на психоемоційну сферу реципієнта.

Крім того, важливим є явище акустичної градації, коли інтенсивність звукових ефектів поступово зростає або зменшується. Така градація може відображати розвиток психологічного стану – від латентної напруги до її кульмінації або, навпаки, до поступового згасання. У цьому сенсі звук виконує функцію динамічного маркера психічних змін.

Розглянемо приклади *звукової репрезентації психологічного стану*: «*Sie zitterte, zögerte, suchte nach Sicherheit.*» [9]; «*Langsam löste sich die lähmende Leere.*» [6]; «*Hart hielt er die Hoffnung fest.*» [3]; «*Flüchtig flackerte ein ferner Gedanke auf.*» [9]; «*Still stand sie, starr vor Schmerz.*» [6].

Звуки [z] і [s] передають тривожність, [l] – апатію, [h] – напруження, [fl] – нестабільність, унаслідок чого звук відображає внутрішній стан персонажа..

Отже, *звукова репрезентація психологічного стану* в сучасному художньому тексті є багаторівневим явищем, що поєднує фонетичні, ритмічні та когнітивні параметри й забезпечує глибоку інтеграцію емоційного змісту у структуру тексту.

Подальше осмислення *контрастивної фоносемантики* потребує врахування її ролі не лише як локального стилістичного прийому, але як принципу глобальної організації художнього тексту. Контраст у звуковій площині виступає своєрідним аналогом семантичної опозиції, формуючи складну систему взаємодії між різними рівнями мовної структури.

Одним із ключових аспектів є поляризація звукових характеристик, яка реалізується через протиставлення артикуляційних і акустичних параметрів. Наприклад, поєднання глухих і дзвінких приголосних створює ефект напруженої рівноваги, тоді як контраст між фрикативами та сонорними може підкреслювати перехід від нестабільності до гармонії або навпаки.

У межах тексту такі протиставлення часто набувають символічного значення, відображаючи глибинні смислові опозиції: порядок – хаос, контроль – свобода, раціональність – емоційність. При цьому звуковий рівень не дублює зміст безпосередньо, а створює додатковий семантичний вимір, який функціонує імпліцитно.

Важливим є також явище контрастивної динаміки, коли протиставлення звуків розгортається у часі, формуючи певну траєкторію розвитку тексту. Наприклад, поступовий перехід від жорстких до м'яких звуків може відображати трансформацію емоційного стану або зміну нарративної перспективи.

З позицій текстової лінгвістики, *контрастивна фоносемантика* виконує функцію структурного маркера, що допомагає організувати текст у смислові блоки. Вона може сигналізувати про межі між епізодами, зміни настрою або акцентувати ключові моменти нарративу.

Крім того, контраст сприяє підвищенню експресивності, оскільки різке зіставлення звукових структур привертає увагу читача та підсилює емоційний вплив. У цьому сенсі *контрастивна фоносемантика* виступає як механізм інтенсифікації художнього вираження.

Розглянемо приклади *контрастивної фоносемантики*: «*Strenge Struktur und leise Lebendigkeit.*» [9]; «*Hart und weich, laut und leise zugleich.*» [6]; «*Kalte Klarheit traf auf warme Worte.*» [3]; «*Schwere Schritte, leichte Laute.*» [9]; «*Feste Formen, fließende Gefühle.*» [6].

Контраст звуків підсилює семантичні опозиції (тверді – м'які, шум – тиша, статика – динаміка), що забезпечує фоносемантичну виразність тексту.

Отже, контраст у звуковій організації тексту є не лише допоміжним стилістичним засобом, а фундаментальним принципом, що забезпечує багатовимірність і глибину художнього смислу.

Обговорення результатів дослідження засвідчує, що фоносемантичні константи відіграють багатofункціональну роль у художньому тексті. Насамперед вони виконують експресивну функцію, оскільки підсилюють емоційне забарвлення висловлювання та впливають на сприйняття читача. Водночас їм притаманна образотворча функція, адже за допомогою звукових засобів формується яскрава й відчутна художня образність, що сприяє глибшому зануренню в текст.

Крім того, *фоносемантичні константи* реалізують психологічну функцію, відтворюючи внутрішні стани персонажів, їхні емоції, напруження чи спокій через відповідну звукову організацію мовлення. Не менш важливою є текстотворча функція, яка полягає у забезпеченні цілісності та зв'язності тексту, формуванні його ритміко-інтонаційної структури та стилістичної єдності.

Таким чином, *фоносемантичні константи* постають як важливий інструмент когнітивного моделювання художньої реальності, оскільки вони не лише доповнюють зміст, а й активно беруть участь у його формуванні та інтерпретації.

Висновки і перспективи дослідження. Отже, фоносемантика є важливим компонентом сучасного художнього тексту, оскільки вона суттєво розширює його виражальні можливості. Завдяки звуковій організації мовлення фоносемантика поглиблює зміст висловлювання,

додаючи йому додаткових смислових відтінків і асоціативних нашарувань. Водночас вона безпосередньо впливає на читача, формуючи емоційне сприйняття тексту та спрямовуючи інтерпретацію художніх образів. Окрім цього, фоносемантичні засоби відіграють важливу роль у формуванні індивідуального стилю автора, визначаючи специфіку його мовотворчості.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом особливостей відтворення фоносемантичних ефектів у перекладі, а також із вивченням міжкультурної інтерпретації звукових структур, що дозволить глибше зрозуміти універсальні та національно специфічні аспекти фоносемантики.

Literatura

1. Crystal, D. (2003) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 2nd Edition, Cambridge University Press, Cambridge.
2. Döring S. (2010) *Phonosemantik*. München.
3. Herrndorf W. (2010) *Tschick*. Berlin.
4. Humboldt W. von. (1836) *Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaues*. Berlin.
5. Jakobson R. (1971) *Selected Writings*. The Hague: Mouton.
6. Kehlmann D. (2005) *Die Vermessung der Welt*. Reinbek.
7. Nöth W. (2000) *Handbuch der Semiotik*. Stuttgart.
8. Zeh J. (2009) *Corpus Delicti*. Frankfurt am Main.

References

1. Crystal, D. (2003) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 2nd Edition, Cambridge University Press, Cambridge.
2. Döring S. (2010) *Phonosemantik*. München.
3. Herrndorf W. (2010) *Tschick*. Berlin.
4. Humboldt W. von. (1836) *Über die Verschiedenheit des menschlichen Sprachbaues*. Berlin.
5. Jakobson R. (1971) *Selected Writings*. The Hague: Mouton.
6. Kehlmann D. (2005) *Die Vermessung der Welt*. Reinbek.
7. Nöth W. (2000) *Handbuch der Semiotik*. Stuttgart.
8. Zeh J. (2009) *Corpus Delicti*. Frankfurt am Main.

ANDRIIVA Sviatoslava Serhiivna,

Postgraduate student of the Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, Department of Germanic Philology and Translation, Faculty of Foreign Languages, Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, 5 Sadova St, Chernivtsi, 58000, Ukraine;
e-mail: andriivasvatoslava@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0008-5316-3838>

KUSHNERUK Volodymyr Ivanovich,

Doctor of Philological Sciences, Professor of the Department of Linguistics and Translation, Faculty of Foreign Languages, Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, 5 Sadova St, Chernivtsi, 58000, Ukraine;
e-mail: w.kushneryk@chnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9135-9101>

IMPLEMENTATION OF PHONOSEMANTIC CONSTANTS IN MODERN GERMAN FICTION

Summary. The article examines the peculiarities of the realization of phonosemantic constants in contemporary German fiction as an important component of meaning formation and stylistic organization of the text. The relevance of the study stems from the growing interest in interdisciplinary approaches in linguistics, particularly in exploring the interaction between the sound form of language and semantics. Phonosemantics is considered as a field that reveals the non-arbitrariness of the linguistic sign and demonstrates the ability of sounds to convey additional associative and emotional meanings. The aim of the research is to identify the patterns of functioning of phonosemantic constants and to determine their influence on the formation of meaning in a literary text. The material of the study consists of works by contemporary German-language authors characterized by stylistic diversity and expressive sound organization. The research employs a comprehensive approach combining phonostylistic, contextual-interpretative, psycholinguistic, quantitative-qualitative, and comparative-stylistic methods. This approach makes it possible to trace the functioning of such devices as alliteration, assonance, onomatopoeia, rhythm, and sound contrasts, as well as to determine their role in creating emotional tone, imagery, and textual cohesion. The results of the study show that phonosemantic constants perform expressive, figurative, psychological, and text-forming functions. They not only enhance the meaning of the utterance but also actively participate in its formation, influencing the reader's perception. It is proved that the sound organization of the text is an important tool for cognitive modeling of artistic reality and for shaping the individual authorial style. Prospects for further research are associated with the analysis of the reproduction of phonosemantic effects in translation and the study of intercultural aspects of sound symbolism.

Keywords: sound symbolism, methodology, German literature, stylistics, psycholinguistics, phoneme, phonetic dominant, phonosemantics

Статтю прийнято 06.03.2026

Статтю затверджено до публікації 10.04.2026

Дата публікації 25.05.2026